

НЕСТОРЪ АТ. БУЧКОВЪ

МАТЕМАТИКА И МАТЕМАТИЦИ

Спомени

Следъ като свършихъ трети класъ въ Копривщица, презъ 1889. г. постъпихъ, следъ единъ повръхностенъ приеменъ изпитъ, въ Пловдивската гимназия. Величественото ново гимназиално здание, строгият и гордъ директоръ, внушителните гимназиални учители, винаги облечени съ нови черни рединготи, и премънените пловдивчанчета-ученици ми направиха твърде силно впечатление. Цѣли петдесетъ години изминаха отъ тогава, но и сега още ясно виждамъ предъ себе си моите учители. Ето учителът по математика Протичъ. Младъ, елегантно облечень, преподава или изпитва, нервно разхождайки се предъ чиновете и до черната дъска и съ патосъ ни разкрива тайните на математиката. Следъ него пристигна благият и спокоенъ математикъ Хр. Балтаджиевъ. Той бавно преподава, кратко изпитва, и при него и слабият ученикъ се сили безъ страхъ да си спомни недоучения урокъ, за да получи преходна бележка. Въ началото на седми класъ дескриптивна геометрия ни преподаваше Сплитекъ. Младъ, красивъ, благъ, лжезаренъ чехъ, още отъ първия урокъ той плѣни сърдцата на учениците. Той се отнасяше съ нась като къмъ свои по-малки братчета, и презъ време на неговите уроци нѣмаше немирници. Неговото преподаване бѣше тъй ясно и разбираемо, че на зрѣlostния изпитъ всички изкараха съ много добъръ успѣхъ.

Дойде и се свърши и зрѣlostниятъ изпитъ. Раздаването на зрѣlostните свидетелства бѣше голѣмъ празникъ за ученици и учители. Директорът ни Каролевъ и учителите бѣха твърде любезни къмъ нась и весело ни поздравляваха.

Въпрѣки желанието ми да следвамъ въ странство по инженерство, поради липса на срѣдства азъ останахъ да следвамъ математика въ Софийското висше училище. Три години следване по математика бѣ непрекъснатъ усиленъ трудъ и за нась — студентътъ, и за професорътъ ни. Като че не бѣхме студенти, а ученици въ нѣкакви горни класове на гимназия!

Нашите професори се явяваха на лекция официално облечени въ черни рединготи, но повечето отъ тѣхъ бѣха преуморени и нервни. И сега е предъ очите ми професоръ Ем. Ивановъ. Преуморенъ отъ дългогодишенъ усиленъ трудъ, той бавно влиза въ аудиторията, застава на черната дъска и съ увлѣчение започва да излага тѣнькостите на инфинитетозималното сметтане. Следъ него се явява едрата и мощна фигура на професоръ Ат. Тинтеровъ. Бързо говори, нервно се сепва и ни изглежда, той е вдълбоченъ въ своя алгебрически анализъ и го преподава, като че свещенодействува. Бавно влиза въ аудиторията съ линеаль и пергель професорът чехъ Ант. Шоурекъ. Неговото преподаване на висша

и дескриптивна геометрия е тиха музика. Той се чувствува и ние го чувствуваме като добъръ баща. Въ аудиторията по физика на катедрата е застаналъ съ блага усмивка професоръ Маринъ Бъчеваровъ. Сладкодумните му уста ни запознаватъ съ необятните тайни на природата и великия постижения на учените въ физиката, астрономията и метеорологията. Електричеството — тази дивна природна стихия — ни разкриваше професоръ П. Бахметьевъ, който ръководеше и физическите упражнения. Веселиятъ и приятелъ русинъ, пъленъ съ нови и плодовити идеи, той не преподаваше като преподавател, а водеше вдъхновенъ и интересенъ разговоръ съ студентите. А неуморниятъ му младъ асистентъ г. Пенчевъ си играеше при опитите съ физическите уреди и машини, както децата си играятъ съ любими играчки. Редъ иде да спомена и за младия и енергиченъ професоръ г. Сп. Ганевъ. Той съ страсть и увлечение ни преподаваше висша алгебра и аналитическа механика.

Ние — студентите по математика — бяхме малцина и през май 1896 г. свършихме само 11 души. Между настъ особени таланти не се проявиха, но назначени, следъ свършването, направо за учители въ гимназиите и педагогическите училища, всички се отличиха съ трудолюбие, добри математически познания и обич към учителската професия. И ако нѣкои отъ настъ станаха после финансови или банкови чиновници, пакъ математическото образование и математическата точност и упоритетъ личеха въ работата имъ.

Понеже работехъ подъ ръководството на проф. Бахметьевъ въ околностите на София върху електропроводността на разните земни пластове, азъ останахъ учител по алгебра и геометрия въ горните класове на Софийската межка гимназия. Първоначално ние бяхме седемъ математици преподаватели въ горните класове на гимназията. Отъ тяхъ шестима, а именно: г. г. Вл. Шакъ, Бл. Димитровъ, Ц. Арнаудовъ, Т. Дѣдовъ, Г. Марковски и Ал. Христовъ, бяха свършили чуждестранни университети и се ползуваха съ голѣмъ авторитетъ. Аритметиката и геометрията се преподаваше въ долните три класа на гимназията отъ учителите съ непълно висше образование: Н. Петковъ, В. Икономовъ и др. Тѣ ме допустиха 2 — 3 пъти при урокъ въ тяхните класове и останахъ възхищенъ отъ тяхния педагогически похватъ при преподаването и изпитването.

Ако и безъ специална педагогическа подготовка, но по натура обичашъ хората и младежъта, азъ бързо обикнахъ учителската професия и учениците си. Презъ времето на моето преподаване и изпитване нѣмаше немирници въ класа и всичките ми ученици се надваряха да приготвляватъ добре уроците си, за да ме зарадватъ. Много отъ моите ученици достигнаха отпосле високо обществено положение и азъ съ гордостъ си спомнямъ за всичките си ученици и съ радостъ приемамъ тяхните поздрави. И ако сравнително малката учителска заплата и желанието ми за по-бѣръ напредъкъ да ме заставиха да напусна следъ три години учителството и да стана чиновникъ, азъ пазя дѣлбоко въ сърдцето си хубавите спомени отъ свещената учителска професия.